Załącznik 1 do
Uchwały Nr XIX/146/2020
Rady Gminy Banie
z dnia 22 grudnia 2020.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021– 2023

I. WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 ww. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Banie ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje. Ukierunkowuje jego aktywność, postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego też, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawią się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych zadań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji zobligowanych do wspierania rodziny. Problemy występujące w rodzinie są bowiem często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

II. PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Banie określa zadania wynikające z następujących aktów prawnych:

1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020r. poz.821)
2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z póź. zm.)
3) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2020 r. poz. 1876)
4) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U z 2019r. poz. 2277 z późn. zm.)
5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050),
6) Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020. Poz. 713 z późn. zm.)
7) Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2020r. poz.326 z późn. zm.)
8) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329)
9) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30.05.2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. z 2018 r. poz.1061 z późn. zm.),

10) Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2020r. poz.1348),
11) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2023.
12) Gminy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2021,
13) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.)

III. DIAGNOZA

Diagnoza dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczej i wychowawczej została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baniach. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o rodzinach objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baniach.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2019

Rok	**Liczba rodzin ogółem**	**Rodziny z dziećmi ogółem**	**1 dziecko**	**2-je dzieci**	**3-je dzieci**	**4-ro dzieci**	**5-ro dzieci**	**6-ro dzieci i więcej**
2017	256	77	28	23	15	5	1	5
2018	246	76	24	24	18	5	2	3
2019	217	56	19	18	11	5	2	1

Z przedstawionej powyżej tabeli wynika, iż w latach 2017- 2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej maleje.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom z dziećmi, które są niewydolne w sprawach opiekuńczo wychowawczych. W Gminie Banie pomoc ta realizowana jest głównie poprzez działania asystenta rodziny zatrudnionego od 2012 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Baniach.

. W 2017 roku asystent rodziny pracował z 15 rodzinami, w 2018 roku z 16 rodzinami, w 2019 roku z 13 rodzinami przeżywającymi trudności wychowawcze, zagrożonymi umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej. Zadaniem asystenta rodziny jest wzmacnianie roli rodziny poprzez podejmowanie między innymi następujących działań:

1) Opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i pracownikiem socjalnym.
2) Udzielanie pomocy rodzinie w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi.
3) Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
4) Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
5) Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.
6) Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych.
7) Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.

Asystent rodziny współpracuje z instytucjami i organizacjami realizującymi zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny są to:

1) Ośrodki Pomocy Społecznej,
2) Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie,
3) Zakłady Opieki Zdrowotnej,
4) Powiatowe Urzędy Pracy,
5) Placówki oświatowe,
6) Policja,
7) Ośrodki Interwencji Kryzysowej,
8) Placówki Opiekuńczo- Wychowawcze,
9) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
10) Zespół interdyscyplinarny.

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy w latach 2017-2019 były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, alkoholizm,

Powody przyznawania pomocy społecznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Baniach w latach 2017-2019

Liczba rodzin / **Przesłanka**	**Liczba rodzin w 2017r**	**Liczba rodzin w 2018r**	**Liczba rodzin w 2019r.**
Ubóstwo	186	143	127
Bezrobocie	100	76	55
Długotrwała lub ciężka choroba	86	96	89
Niepełnosprawność	128	111	97

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	49	40	31
Potrzeba ochrony macierzyństwa	45	47	44
Alkoholizm	47	34	39
Bezdomność	6	5	5
Przemoc w rodzinie	5	7	4
Narkomania	1	1	1
Trudności przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	5	7

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych są działające na terenie Gminy Banie świetlice środowiskowe, świetlice wiejskie, świetlice szkolne. Dzieciom biorącym udział w zajęciach w świetlicy udzielana jest pomoc w odrabianiu lekcji. Organizowany jest czas wolny poprzez gry, zabawy, zajęcia sportowe, wyjścia w plener, zajęcia plastyczne. Prowadzone są także rozmowy terapeutyczne. Dzieci uzyskują informacje na temat szkodliwości spożywania alkoholu, brania narkotyków, palenia papierosów.

Dodatkowymi formami pomocy dla rodzin są również świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenia wychowawcze, stypendia i zasiłki szkolne, świadczenia „Dobry start". Rodziny mogą również korzystać z Ogólnopolskiej Kary Rodziny i Zachodniopomorskiej Karty Rodziny.

W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami może skorzystać z pomocy psychologa w Urzędzie Gminy w Baniach.

W przypadkach, gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo - wychowawczej wobec dzieci zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do godnego samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych. Piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną, mającą na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny.

Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej.

Formy pieczy zastępczej - rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz rodzinny dom dziecka.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej – placówka opiekuńczo- wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo- terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Podstawą umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie (stan na dzień 30 listopada 2020 roku) wynika, iż z terenu Gminy Banie liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych roku wynosi:

-w rodzinach spokrewnionych- 5 ro -dzieci,

-w rodzinach niezawodowych – 1 dziecko

Na dzień 30 listopada 2020 roku z terenu Gminy Banie 4 dzieci przebywa w Pogotowiu Rodzinnym, 1 dziecko przebywa w Rodzinnym Domu Dziecka, 7 -ro dzieci przebywa w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych.

IV.CELE PROGRAMU

§ 1.1.Celem Programu jest stworzenie podstaw do działań profilaktycznych, tak aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin potrzebujących pomocy ma dać poczucie bezpieczeństwa oraz gwarancję wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący członek takiej rodziny powinien mieć zapewnione wsparcie i mieć oparcie, że może je otrzymać w instytucjach do tego powołanych.

2. Cel ten osiągać się będzie w szczególności poprzez:

1) Diagnozowanie środowisk rodzinnych w tym:

a) diagnozowanie sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo przez asystenta rodzinnego,
b) bieżące kontakty pracowników socjalnych z pedagogiem szkolnym,
c) rozpoznawanie i analiza problemów występujących z rodzinie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
d) analiza zachowań demoralizujących dzieci i młodzieży podczas pobytu w placówkach oświatowych,

2) wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujący prawidłowy przebieg procesu wychowawczego w tym:

a) pomoc rodzinom z problemami w eliminowaniu czynnika ryzyka nieprzystosowania społecznego poprzez pracę z indywidualnym przypadkiem;

3.Zapobieganie dysfunkcji rodziny, w tym:

a) wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych zarówno do dzieci, jak i rodziców służących rozwoju rodziny,

b) współpraca z Gminną Komisją do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baniach,

c) współpraca ze szkołami, policją, kuratorami sądowymi, kuratorami społecznymi, służbą zdrowia w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo-wychowawczym,

d) inspirowanie społecznej aktywności do działań samopomocowych,

e) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym.

4.Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą w tym:

a) interwencja kryzysowa w rodzinie,

b) organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo z programem działań socjoterapeutycznych;

5. profilaktykę, w tym:

a) udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny (w tym Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, Zachodniopomorska Karta Rodziny),

b) wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających wsparcia i pomocy,

c) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej mających na celu ochronę poziomu życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia.

6) zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny poprzez:

a) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w ramach przepisów ustawy o pomocy społecznej,
b) objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”,
c) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej,
d) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem i przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy,

§ 2. Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach przy współudziale między innymi:

1.Szkoły Podstawowej w Baniach;

2) Szkoły Podstawowej w Lubanowie;

3) Szkoły Podstawowej w Swobnicy;

4) Przedszkola w Baniach;

5) organizacji pozarządowych, kościołów, związków wyznaniowych;

;6) Sądem Rodzinnym w Gryfinie’

7) Domem Kultury w Baniach;

8) służbą zdrowia;

9) policją;

10) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie;

11) kuratorami.

V. ŹRODŁO FINANSOWANIA

1. Budżet gminy
2. Budżet państwa.
3. Środki zewnętrzne.

VI. MONITORING PROGRAMU

Monitoring będzie odbywał się w formie sprawozdana z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin oraz przedstawiania potrzeb przedkładanego Radzie Gminy w Baniach do dnia 31 marca każdego roku.

VII. ODBIORCY GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA ROZINY

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Banie będą rodziny z Gminy Banie ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo.

VIII.OCZEKIWANIA I REZULTATY

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi.
2. Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
3. Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
4. Poprawa funkcjonowania rodziny w celu stworzenia odpowiednich warunków umożliwiających powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
5. Poprawa bezpieczeństwa rodziny i dziecka.

IX. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Banie na lata 2021-2023 jest zgodny z kierunkami określonymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Banie na lata 2017-2023. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Banie. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.